

PUPA

Latviešu valodas
aģentūra

5/2020

LVA METODIKAS SKOLAS IZDEVUMS
LATVIEŠU VALODAS SKOLOTĀJIEM

AKTUĀLI. MŪSDIENĪGI. PRAKTISKI. KONCENTRĒTI. VIENKĀRŠI

ATGRIEŽAMIES SKOLĀ. JAUNĀ SATURA UN PIEEJAS IEVIEŠANA

Iepazīsimies!

ATSKATOTIES UZ PAVEIKTO

Metodikas skola "PUPA" darbību uzsāka 2019. gada 1. aprīlī, un tās darbības laikā ir tapuši 11 elektroniski izdevumi latviešu valodas skolotājiem. Katrs izdevums ir bijis veltīts kāda mācību procesā nozīmīga temata iepazīšanai, ietverot gan teorētiskās zināšanas, gan praktiskus piemērus, gan saites uz noderīgiem materiāliem. Temati, kas apskatīti metodikas skolā, ir:

- tematiskā pieeja valodas apguvē;
- dažādas pieejas nodarbību plānošanā;
- runas darbības veidi;
- runas darbības veidi. Runāšana;
- runas darbības veidi. Lasīšana un rakstīšana;
- CLIL jeb valodas un satura integrēta apguve;
- bērnu valodas prasmes līmeņi;
- runas darbības veidi. Rakstīšana;
- lasītprasme. Kā strādāt ar tekstu;
- teksta pielāgošana lasītāja vajadzībām;
- mācāmie latviešu valodu attālināti.

Jau iznākušos metodikas skolas izdevumus meklējiet vietnē maciunmacies.lv, kā arī lva.classflow.lv vidē mapē LVA Resources.

Katrā izdevumā skolotāji saņem arī mājas darbu. Lasītājiem ir iespēja izvēlēties, vai izdevumu tikai lasīt, vai aktīvi iesaistīties metodikas skolā, veicot un iesūtot arī mājas darbus, daloties pieredzē. Skolotāji, kuri iesūta mājas darbus, saņem gan atgriezenisko saiti par tiem, gan

pārējo metodikas skolas dalībnieku iesūtītos darbus, kuros gūtās idejas un pieredzi var izmantot savā darbā. Saņemtie mājas darbi tiek apkopoti un ar autoru piekrišanu drīzumā tiks publicēti "PUPAS" speciālizlaidumā.

Aptaujātie lasītāji atzīst "Pupu" par informatīvu un lietderīgu izdevumu, kas dod gan iedvesmu nodarbībām, gan jaunas praktiskas metodes latviešu valodas nodarbību organizēšanai.

Lai arī lasītāju loks ir daudz plašāks, metodikas skolā aktīvi darbojušies vairāk nekā 20 diasporas skolotāji no 11 valstīm – Beļģijas, Lielbritānijas, Polijas, Vācijas, Zviedrijas, Norvēģijas, Gruzijas, Grieķijas, Īrijas, Kanādas un Brazīlijas. Gandarījums par lasīto, iepazīto, izzināto un paveikto ir vēl lielāks kursu noslēgumā, saņemot ne tikai apliecinājumu par piedalīšanos, bet arī latviešu valodas mācīšanai noderīgus materiālus.

IESKATS METODIKAS SKOLAS "PUPA" JAUNAJĀ 2020./2021. M. G. KURSĀ

Metodikas skolas "PUPA" augusta izdevums uzsāk jaunu 2020./2021. mācību gada kursu nu jau plašākai mērķauditorijai. Izdevums veidots ar mērķi pilnveidot **diasporas latviešu valodas skolotāju, jauno skolotāju, pedagogijas studentu un citu interesentu** pedagoģisko kompetenci,

- sekmējot izpratni par pilnveidotā mācību satura lietpratību veidojošiem akcentiem,
- nostiprinot zināšanas par latviešu valodas apguvi: saziņu, tekstveidi, valodas struktūru,
- attīstot prasmes plānot latviešu valodas apguvi, organizēt un izvērtēt latviešu valodas apguves procesu.

Plānotās metodikas skolas tēmas 2020./2021. mācību gadā ir: LVA jaunāko pētījumu rezultāti, jaunā pilnveidotā mācību satura un pieejas ieviešana, mācību stundas plānošana, vērtēšana mācību procesā, darbs ar leksiku, mācību līdzekļu veidošana, digitālie rīki valodas apguvei, tekstu daudzveidība. Aicinu ierosināt arī citas aktuālas tēmas, sūtot tās uz e-pastu.

Lai kļūtu par metodikas skolas aktīvu dalībnieku, aicinu pieteikties, rakstot uz e-pastu: pupa.metodikasskola@gmail.com līdz 10. septembrim.

Latvijā šobrīd aktuāls ir jaunais mācību saturs un lietpratīgas izglītības pieeja, tāpēc šajā izdevumā apkopota latviešu valodas skolotājam nepieciešamā informācija jaunā satura un pieejas ieviešanai. Aicinu iepazīties ar šo informāciju un uzrakstīt savu aktuālo jautājumu vai dalīties pieredzē, kas jūsu prātā raksturo mūsdienīgu pieeju mācībām Jūsu valstī. Arī to sūtiēt uz e-pastu pupa.metodikasskola@gmail.com.

Metodikas skolas vadītāja Linda Krastiņa

JAUNĀ SATURA UN PIEEJAS IEVIEŠANA

2019./2020. mācību gadā jaunā mācību satura un pieejas ieviešana tika uzsākta Latvijas pirmsskolas izglītības iestādēs. No šī mācību gada pilnveidoto mācību saturu pakāpeniski sāk ieviest arī vispārējā izglītībā, no šī gada 1. septembra – 1., 4., 7. un 10. klasē, līdz 2022./2023. m. g. tiks aptvertas visas vispārīzglītojošās skolas klases (sk. [ieviešanas grafiku](#)).

Šajā izdevumā apkopota latviešu valodas skolotājiem nepieciešamā informācija un pieejamie mācību resursi jaunā satura un pieejas ieviešanai, cerot, ka liela daļa sagatavošanās laikā izveidoto resursu noderēs arī diasporas skolotājiem. Uzsākot jauno mācību gadu, noteikti iepazīstieties ar tiem!

Skolotājiem saistoši un svarīgi dokumenti, kas nosaka jauno mācību saturu un pieejas akcentu maiņu, ir:

- Noteikumi par valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām un pirmsskolas izglītības programmu paraugiem (<https://ej.uz/noteikumi-pirmsskolas>);
- Noteikumi par valsts pamatzglītības standartu un pamatzglītības programmu paraugiem (<https://ej.uz/noteikumi-pamatzglitibas>);
- Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem (<https://ej.uz/noteikumi-visparejas>).

Lai dziļāk izprastu jaunās pieejas akcentus, ieteicams iepazīties ar dokumentu [Izglītība mūsdienīgai lietpratībai: mācību satura un pieejas apraksts](#).

Apkopojot pamatzglītības standartā un mācību satura un pieejas aprakstā iestrādātās prasības, **latviešu valodas stundās vienlaikus ar mācību satura apguvi īstenojami šādi lietpratību veidojoši aspekti:**

- 1) lietpratība veidojama, integrēti praktiskajā darbībā mērķtiecīgi apgūstot zināšanas, izpratni un pamatprasmes mācību jomās, attīstot caurviju prasmes, veidojot ieradumus, izkopjot tikumus, apliecinot vērtības un paužot attieksmes,
- 2) skolēna mācīšanās saistāma ar viņa pieredzi un ikdienu, reālo dzīvi,
- 3) mācīšanās tiek vadīta, izvirzot skaidrus sasniedzamos rezultātus katrā tematā un stundā, izvēloties jēgpilnus un daudzveidīgus uzdevumus, atbalsta materiālus, daudzveidīgas mācību organizācijas formas, regulāri arī mācību procesa laikā sniedzot attīstošu atgriezenisko saiti un veicinot domāšanu par savu mācību procesu; lietojot vērtēšanu snieguma uzlabošanai,
- 4) mācīšanās tiek vadīta, sniedzot iespēju mācīties iedziļinoties, izprast kopsakarības un attīstīt spēju pārnest zināšanas uz jaunām, nezināmām, nestandarta situācijām,
- 5) mācības tiek organizētas kā aktīvs izziņas process skolotāja vadībā, radot iespējas pašizpaušmei un jaunradei,
- 6) veidojama starpdisciplināra pieeja, skolotājiem sadarbojoties mācību procesa organizēšanā,
- 7) mācību priekšmetā "Latviešu valoda" sasniedzamie rezultāti saskaņoti ar citiem valodu jomas priekšmetiem, nodrošinot pamatu valodu kompetencei; arī ar svešvalodām latviešu valodai nodrošināma starppriekšmetu saikne un zināšanu un prasmju pārnese.

Lai skolotājiem palīdzētu īstenot jaunajā pamatizglītības standartā noteiktos skolēnam sasniedzamos rezultātus valodu mācību jomā, ESF projektā “Kompetenču pieeja mācību saturā” ir izveidotas mācību priekšmetu programmas; programmu lasīšanu un uztveršanu atvieglos vebināri par programmu paraugiem un to izmantošanu:

- Pirmsskolas mācību programma (<https://mape.skola2030.lv/resources/10>). Vebinārs par programmu un tās izmantošanu (<https://ej.uz/youtube-vebinars>);
- Latviešu valoda 1.-9. klasei. Mācību priekšmeta programmas paraugs (<https://mape.skola2030.lv/resources/318>). Vebinārs par pamatizglītības programmu un tās izmantošanu (https://www.youtube.com/watch?v=I6RY_WFEleg&feature=youtu.be);
- Latviešu valoda I. Pamatkursa programmas paraugs vispārējai vidējai izglītībai (<https://mape.skola2030.lv/resources/381>). Vebinārs par programmu un tās izmantošanu (<https://www.youtube.com/watch?v=ze3VqSV1osg&feature=youtu.be>).

Programmas paraugs rāda, kā īstenot standartā aprakstīto saturu un lietpratības pieeju, taču tam ir tikai ieteikuma raksturs. “Pedagogam ir tiesības izstrādāt mācību priekšmeta programmu atbilstoši vispārējās izglītības mācību priekšmeta standartam un vispārējās izglītības programmai, kurā ietverts šis mācību priekšmets, vai izraudzīties mācību priekšmeta programmu...” (VIL 19. pants.)

Standartos noteiktie sasniedzamie rezultāti vieglāk uztveramā formā publicēti *Skola2030* vietnē:

- sasniedzamie rezultāti pamatizglītībā;
- sasniedzamie rezultāti vispārējā vidējā izglītībā.

MĀCĪBU UN METODISKIE LĪDZEKĻI JAUNĀ SATURA IEVIEŠANAI

ESF projektā “Kompetenču pieeja mācību saturā” ir izstrādātas ne tikai vadlīnijas, standarti un programmu paraugi, bet arī mācību un metodiskie līdzekļi satura īstenošanai. Arī Latviešu valodas aģentūra kā projekta sadarbības partneris ir piedalījies atsevišķu mācību un metodisko līdzekļu veidošanā. Daļa ESF projektā “Kompetenču pieeja mācību saturā” izveidoto materiālu atrodama LVA vietnē maciunmacies.lv.

Latviešu valodas bilžu vārdnīca

Bilžu vārdnīcai ir četras daļas: “Es pats”, “No rīta līdz vakaram”, “Pasaule”, “To der zināt”.

Katrā vārdnīcas daļā ir ne tikai noteikts vārdu krājums, bet arī dažādi vārdu savienojumi un gramatiskie modeļi ar šiem vārdiem.

Vārdnīca ir izdota un tiks nogādāta katrā Latvijas pirmsskolā un sākumskolā. Tā pieejama arī **elektroniskā formātā**.

Galda spēļu komplekts pirmsskolai un sākumskolai

Galda spēļu komplekts paredzēts pirmsskolas un sākumskolas vecuma bērniem latviešu valodas apguvei.

Komplektā ir 20 aizraujošas spēles burtu un skaņu apguvei, vārdu krājuma pilnveidei un daudzām citām tēmām. Katrai spēlei ir divi grūtības līmeņi.

Vārdnīca ir izdota un tiks nogādāta katrā Latvijas pirmsskolā un sākumskolā.

Vēlam prieku un aizrautību spēlēs gan bērniem, gan skolotājiem!

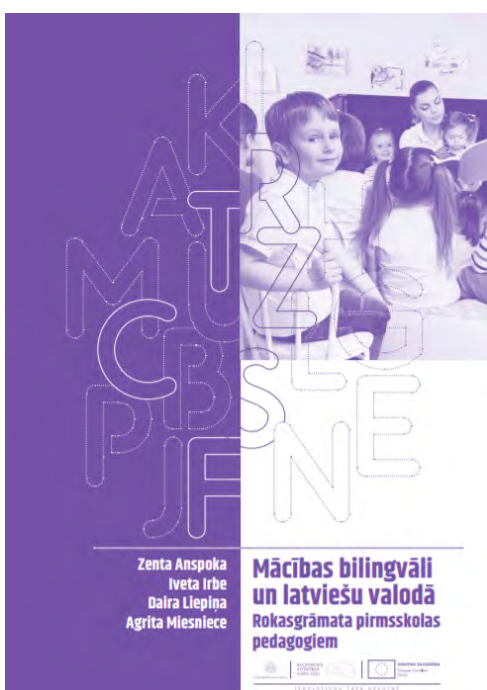

Didaktisko materiālu komplekts pirmsskolai un sākumskolai

Didaktisko materiālu mērķis ir sniegt atbalstu pārejā uz mācībām latviešu valodā, kompetenču pieejas ieviešanā un mācību satura īstenošanā lingvistiski nevienmērīgā vidē.

Mācību materiāli ir veidoti atbilstoši tematiskajiem lokiem: "Es pats", "Māja", "Pasaka un īstenība", "Laiks un ritums", "Gaiss un ūdens", "Zeme un uguns".

Didaktisko materiālu komplektu 2020. gadā kā dāvinājumu ir saņēmušas visas Latvijas pirmsskolas izglītības iestādes un sākumskolas. Lai paplašinātu izmantošanas iespējas, daļa materiālu vietnē www.maciunmacies.lv ievietota elektroniskā formātā (sk. šeit).

Rokasgrāmata pirmsskolas pedagogam "Mācības bilingvāli un latviešu valodā"

Rokasgrāmatai ir divas nodaļas. Pirmajā nodaļā ir raksturots pirmsskolas pedagoģiskais process un sniegts teorētiskais pamatojums tam, kas jāņem vērā, plānojot un īstenojot latviešu valodas un citu jomu mācību satura integrētu apguvi. Otrajā nodaļā tiek piedāvāti praktiski ieteikumi latviešu valodas pamatprasmju apguvei – uzdevumi, vingrinājumi, skaitāmpanti, rotaļas un citi ieteikumi rotaļnodarbībām, lai īstenotu pirmsskolas izglītības vadlīnijās paredzētās prasības un nodrošinātu pēctecību starp pirmsskolu un sākumskolu.

Rokasgrāmata pieejama [elektroniski](#).

ESF projektā "Kompetenču pieeja mācību saturā" veidotie mācību un metodiskie līdzekļi pakāpeniski tiek ievietoti mācību resursu krātuvē mape.skola2030.lv. Latviešu valodas apguvei šobrīd vietnē pieejami šādi mācību līdzekļi:

Valodu mācību joma. Mācību un metodiskais līdzeklis pirmsskolas mācību programmas īstenošanai (<https://mape.skola2030.lv/resources/86>).

Interaktīvi mācību līdzekļi mācību satura un valodas integrētai apguvei (CLIL):

- 1) Sociālās zinības sākumskolai "Es pasaulē" (latviešu, angļu un vācu valodā) (https://maciunmacies.valoda.lv/images/Maci/CLIL_Socialas_zinibas_1-3_klase/index.html);
- 2) Dabaszinības sākumskolai (latviešu, angļu un vācu valodā) (https://maciunmacies.valoda.lv/images/Maci/CLIL_Dabaszinibas_2-5_klase/);
- 3) Sociālās zinības pamatskolai "Rūpes par vidi" (latviešu, angļu un vācu valodā) (<https://valoda.lv/games/CLIL-socialajas-zinibas/>);
- 4) Vēsture un ģeogrāfija pamatskolai „Lielie ģeogrāfiskie atklājumi. Amerikas atklāšana” (latviešu, angļu un vācu valodā) (<https://valoda.lv/games/CLIL-geo-pamatskolai/>);
- 5) Ģeogrāfija vidusskolai "Vide. Ūdens" (latviešu, angļu un vācu valodā) (<https://valoda.lv/games/CLIL-geo-vidusskolai/>);

Matemātikas, fizikas, ķīmijas, ekonomikas un kultūras nozares termini vidusskolai (latviešu, angļu un vācu valodā) (<https://valoda.lv/games/CLIL-terminu-apsve/>).

Šie mācību līdzekļi atrodami arī LVA vietnē maciunmacies.lv. (sk. [šeit](#)).

Interaktīvi mācību un metodiskie līdzekļi mācību satura integrētai apguvei skolēniem ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem un dažādiem attīstības traucējumiem (1.-9. klasei):

- 1) Latviešu valoda un dabaszinības. Interaktīvs mācību un metodiskais līdzeklis mācību satura integrētai apguvei (<https://mape.skola2030.lv/materials/406>);
- 2) Latviešu valoda un sociālās zinības. Darba burtnīca mācību satura integrētai apguvei (<https://mape.skola2030.lv/materials/483>);
- 3) Dabaszinības, latviešu valoda, sociālās zinības un matemātika. Mācību grāmata un metodiskais līdzeklis mācību satura integrētai apguvei (<https://mape.skola2030.lv/materials/484>).

Drīzumā vietnē mape.skola2030.lv gaidāmi arī citi mācību līdzekļi latviešu valodas apguvei.

SPĒLĒJU SPĒLES UN KĻŪSTU GUDRĀKS?

Ikmēneša konkursi turpinās. Sekojiet līdzi jaunumiem valoda.lv un aiciniet bērnus piedalīties konkursos!

Spēļu klubiņš vienu reizi mēnesī izsludina konkursu, kur dažāda vecuma bērni var spēlēt aizraujošas spēles un mācīties latviešu valodu, kā arī, izpildot konkursa noteikumus, piedalīties balvu izlozē.

DIGITĀLO RESURSU KRĀTUVE VIETNĒ lva.classflow.lv

LVA skolotāju sagatavotie mācību materiāli līdz šim bija pieejami "Skolotāju vietnēs". Turpmāk visiem skolotājiem pieejamie mācību materiāli atrodami LVA Resources mapē "LVA skolotāju veidotie resursi".

Vietnē atrodami šādi materiāli:

- mape "LVA skolotāju veidotie resursi"; JAUNUMS – mācību materiāli ābece mācībai 50 stundām,
- noteikumi un ieteikumi lietotājiem, tostarp CF lietošanas videopamācības,
- ieteikumi vecākiem un skolotājiem,
- metodikas skolas "Pupa" izdevumi,
- tālmācības skolotāju konferences prezentācijas un nodarbību videoieraksti,
- LVA mācību grāmatas,
- mape ar skolotāju uzņemtajām fotogrāfijām, kas var noderēt mācību materiālu veidošanai,
- mape "Diasporas skolotāju veidotie resursi".

Mapē "Diasporas skolotāju veidotie resursi" aicinām ievietot tos savu nodarbību mācību materiālus, ar kuriem vēlaties dalīties.

IZMANTOTIE RESURSI

<https://likumi.lv/>

<https://www.skola2030.lv/lv>

<https://mape.skola2030.lv/>

<https://valoda.lv/>

<https://maciunmacies.valoda.lv/>

Izglītība mūsdienīgai lietpratībai: mācību satura un pieejas apraksts.

Pieejams: <https://ej.uz/macibu-saturs-un-peeja>